

Kiriku Elu

Marts, 1990

Õesti katoliiklaste haalokandja

2. number

POENITEMINI ET CREDITE EUANGELIO

Nende sõnadega puistasid vaimulikud Suure Paastu esimesel päeval tuhka kõigi kirikuliste pähe - korandage meelt ja uskuge Evangeeliumi. See üleskütse on kõigi paastupa lipukirjaks, sest meelega parandus ei midagi enam kui teatud teidust. Jumine Paastuaeg ei kujuta endast "põhioogut" kampaniaat. Paralle moodu ei poordutakse uue hingega vana elu värde tagasi. Siin vaatleme Kristust ja kannatavat Inimesepoega, et Tema armatsoite kaudu saaks ka suremist-koetõusmise musteerium meile lähedamaks.

Igauks, kes on ära saanud vaimse muutumise vajadusest ja võtab ette tagadusharjutused, saab naha raskeid paevi, sest nii nagu kuldä proovitakse tulega, nõnda läheb Jumal meid proovile panna. Ta tahab, et me tunneksime nii vaimulikku rõõmu, kui kaakame naha kurjust ja kiusatust, ning poorduksime vabatahtlikult kurjust ära.

Puhakiri esitab meile loo Kristuse tapamisest saatana poolt pigem küll jehoolate keeles. On tõenäoline, et saatana ei tulnud Jeesust kiusama inimese kujul, vaid nii nagu ta tuleb raske juurde meie seast, siis kui loeme ette võtnud oma vaimu harjutada.

Inimest kiusates ei näita saatana oma tõelist nagu, vaid esitab oma teesid inimese enda mõtetona. Vahe sellest - kiusaja raagib meiega tihti lausa Puhakirja sõnadega ja läheb oma vält kosta Jumala haalena. Kes teda uudu usuks, kui ta näitaks end meile õiges oma inetuses ja kurjusel?

Saatan ei olnud teadlik, et teesuses raagib ta Jumala endaga, teerõttu ta julgeski Teda kiusata. Teesuse ära lubas seda meie parast, tees teesknu, kuidas teie kiusatusega võidelda - hoiduda enemargitust last, mille sisuks on leivamured

ning meelelahutus; otsida kõiges Jumala tarkust ja taht.

Kristuse käes on vaimuliku valguse tungal ja Tema teab valjapaasu selle maailma pimedate umnikkoridoride laburundist ka meie jaoks, kui me oleme Talle kuuljekad.

Enne kõige otsustavamaid sündmusi oma elus läks Jeesus Kristus inimeuhja paika ja paastus seal nelikümmend päeva. Siit on saanud alguse ka liturgilise "Suure Paastu" traditsioon. II Vatikani Kirikukogu on seadnud katoliiklastele, lisaks tavaliisele reedesele lihastkeeldumise päevale, Kristuse "kannatamise ajaks" kaks ranget paastupaeva - Tuhkapaev ja Suurreede. Nendel päevadel on keelatud ka piima ja munatoidud. Kuid igasugune vagadusharjutus on mõttekas ainult siis, kui poetakse kinni eeskirja vaimust. Näiteks inimene kes Tuhkapäeval või Suurreedel sööb suitsuangerjat, taidab küll seaduse kirjatahe, kuid tegelikult heidab ta delikatessidega maiustades pigem paastu üle nalja, kui toob ohvri Jumalale.

Tanapäeval tähendab paast eelkõige mingitest meelisharjumustest loobumist, sest milles kajastuks toidupaast näiteks taimtoitlasele, või mis mõte oleks paastul, kui see loob pingeid inimeste vahele. Jäägu kogu paastuaajaks meie jaoks kõlama sõnad Matteuse Evangeeliumist: "Kui te paastute, siis ärge jaage kurvanoolisteks, nii nagu silmakirjatsejad, sest nad teevad oma palge naotuks, et rahvas naeks neid paastumas. Teest, ma ütlen teile - neil on oma palk käes. Sest kui sa paastud, siis võia oma pale, et sinu paastumine ei oleks nähtav inimestele, vaid sinu Isale, kes on salajas. Ja sinu Isa, kes näeb salajasel, taotub sinule

preester Rein õunapuu

ÜLDKALENDER: MÄRTS

PÄEVA LUGEMISED:

N 1		5 Mo 30,15-20; Ps 1; Lk 9,22-25
R 2		Jes 58,1-9a; Ps 50; Mt 9,14-15
L 3		Jes 58,9b-14; Ps 85; Lk 5,27-32
P 4	PAASTUAJA 1. PÜHAPÄEV (p. Kasimir)	1 Mo 2,7-9; 3,1-7a; Ps 50; Ro 5,12-19; Mt 4,1-11
E 5		3 Mo 19,1-2,11-18; Ps 18; Mt 25,31-46
T 6		Jes 55, 10-11; Ps 33; Mt 6,7-15
K 7	Pp. Perpetua ja Felicitas, märtrid. Mälestuspäev	Jn 3,1-10; Ps 50; Lk 11,29-32
N 8	P. Jumala Johannes, pühendunu	Er 14,1,3-5,12-14; Ps 137; Mt 7,7-12
R 9	P. Rooma Francisca	Hs 18,21-28; Ps 129; Mt 5,20-26
L 10		5 Mo 26,16-19; Ps 118; Mt 5,43-48
P 11	PAASTUAJA 2. PÜHAPÄEV	1 Mo 12,1-4a; Ps 12; 7 Tt 1,8b-10 Mt 17,1-9
E 12		Tn 9,4-10; Ps 78; Lk 6,36-38
T 13		Jes 1,10,16-20; Ps 49; Mt 23,1-12
K 14		Jr 18,18-20; Ps 30; Mt 20,17-28
N 15		Jr 17,5-10; Ps 1; Lk 16,19-31
R 16		1 Mo 37,3-4,12-13a,17b-28; Ps 104; Mt 21,33-43,45-46
L 17	P. Iiri Patrick, piiskop	Mt 7,14-15,18-20; Ps 102; Lk 15,1-3,11-32
P 18	PAASTUAJA 3. PÜHAPÄEV (p. Jeruusalemma Kyrillos)	2 Mo 17,3-7; Ps 94; Rm 5,1-2,5-8; Jh 4,5-42
E 19	P. JOOSEP, PNM KIHILATU. SUURPUHA	2 Sa 7,4 5a,12-14a,16; Ps 88; Ro 4,13,16-18,22; Lk 2,41-51a
T 20		Tn 3,25,34-43; Ps 24; Mt 18,21-35
K 21		5 Mo 4,1,5-9; Ps 147; Mt 5,17-19
N 22		Jr 7,23-29; Ps 94; Lk 11,14-23
R 23	P. Monroovia Turibius	Ho 14,2-10; Ps 80; Mk 12,28b-34
L 24	ISSANDAKUULUTAMISE SUURPUHA	Jes 7,10-14; Ps 79; He 10,4-10; Lk 1,26-38
P 25	PAASTUAJA 4. PÜHAPÄEV	1 Sa 16,1b,6-7,10-13a; Ps 22; Ef 5,8-14; Jh 9,1-41
E 26		Jes 65,17-21; Ps 29; Jh 4,43-54
T 27		Hs 47,1-9,12; Ps 45; Jh 5,1-3a,5-16
K 28		Jes 49,8-15; Ps 144; Jh 5,17-30
N 29		2 Mo 32,7-14; Ps 105; Jh 5,31-47
R 30		Trk 2,1a,12-22; Ps 33; Jh 7,2,10,14,25-30
L 31		Jr 11,18-20; Ps 7; Jh 7,40-53

73 aastat tagasi oli Fatima tundmatu maakohht Portugalis, umbes 190 kilomeetrit Lissabonist põhja poole. Ometi ilmutati just seal kolme kargajapse vahendusel tahtis sõnumaailma rahvastele ja kristlaskonnale.

Oli aasta 1917. Esimene maailmasõda lahenes haripunktile. Aprillis alustasid sõjategevust Ameerika Ühendriigid. Venemaa kaaris, bolševikud koondasid jõude võimuharamiseks. Vanad riiklikud institutsioonid olid hävinud ja asendumas inimvaenulike totalitaarsete impeeriumitega. Muidugi midagi ei olnud tollal mitte keegi võimeline niisuguseks kurvaks üldistuseks.

õndsuslugu näitab, et ulimalt kristilistel peredel puuab taevast riikikonda manitseva erilisel viisil. Ilmselt tuleb nõnda aru saada ka Jumalaema ilmumisest Fatima lähisel Aljustreli küla piirkonnas.

Nagijateks olid kolm last. Lucia Santos (ilmumise ajal 10-aastane), tema tudipoeg Francisco Marto (9-aastane) ja viimase õde Jacinta (7-aastane). Püha Neitsi ilmus neile kolmetelstakunnendatel kuupeevadel maist oktoobrini Cova da Iria maenõival uhe vaikese kivitamne kohal. Ilmumised lõppesid 13. oktoobril 1917 võimsa paikeseisega, mida jälgis umbes 50000 inimest.

Lühidalt kokkuvõttes oli Jumalaema sõnum järgmine: Palvetage iga päev noosipärga. Tooge asendavaid lepitushõnereid patuste eest. Inimesed parandagu meelt ja palugu andeks oma parud. Nad argu solvaku rohkem Issandat, keda juba on solvatud liialt palju. Palvetage, palvetage ja tooge palju ohvreid patuste eest. Sest paljud lähevad põrgusse, kuna mitte keegi ei palveta ega ohverda nende eest.

Portugali tolleaegsed kirikuvaenulikud võimukandjad piudsid kõikvõimalike vahenditega summutada imepäraseid teateid Fatimast. Kuid ajalehtedes ilmunud vaenulikud artiklid saavutasid vastupidise tulemuse. Inimvool Fatimasse ei lakanud, vaid õha kasvas. Kirik alustas asjaolude uurimist juba ilmumise ajal. Lapsi kinnitati suure pehmalikkusega. Vahel

peal surid kaks nooremat nagijat. Francisco kopsupõletikku 4. aprillil 1919. Jacinta tuberkuloosi 20. veebruaril 1920. Nende erakordselt sügav palve- ja ohvrielu väärub kasitlemist eraldi, antud raamides võiks aga siiski märkida, et nende kohta on praegu käimas õndsaksnimetamise protsess.

Lucia saadeti Leiria piiskopi korraldusel (Fatima kuulub sellesse piiskopkonda) Hispaaniasse ning sai koolihariduse uhes sealses kloostris. 1928. aastal andis ta igavese nunnatöötuse ning temast sai Püha Dorothea Ordu liige. Kuni 1946. aastani elas ta Tuy ja Pontverda kloostrites Hispaanias, siis aga saadeti tagasi kodumaale. Pius XII loal läks ta 1948. aastal üle Karmeliitide Ordusse. Elab tänaseni Coimbra karmeliitide kloostris.

13 aastat pärast ilmumist tegi Leiria piiskopp D. José Alves Correia da Silva lõpliku otsuse, tunnistades oma kargasekirjasekirjas 13. oktoobrist 1930 Jumalaema ilmumised Fatimas usaldusväärseteks ja lubades Fatima Jumalaema austamist.

Algusest peale oli teada, et Püha Neitsi ei lubanud lastel avaldada kõike, mida nad nägid või kuulsid. Peaaegu täielikult sai saladuseks ilmumise sisse 13. juulil 1917.

Piiskopi soovil kirjutas Lucia 1935. aasta viimastel kuudel ules mälestusi Jacinta kohta, kuid jättis sisemisel sunnil endiselt paljud üksikasjad enda teada, kuna need paljuski olid seotud juuli-ilmumise keskse sisuga 1937. aasta novembris kirja pandud mälestusvihikutes tulevad aga esile juba mitmed need ja seni teadmata asjaolud ingli ilmumised 1915 ja 1916, nagemus Maarja Südamest 1917. aasta 13. juunil, Fatima Jumalaema ilmumise 25. aastapäevaks kavandati uut väljaannet raamatust "Jacinta" ning seoses sellega jatkas Lucia Leiria piiskopi ülesandel taas mälestuste kirjutamist 1941. aasta augustis. Seekord tundis ta, et on kätte jõudnud aeg avaldada kaks osa 13. juuli saladusest. Kohe selle järel nõuti temalt veelgi täpsemat kirjeldust, mis valmis novemb-

õpetus edasi ka tänapäeval. Kuid kristlik filosoofia ei piirdu ainult loomisega. Toon sulle näiteks uhe teise suuna, mida esindab Gabriel Marcel.

Aeg, mil ma tema filosoofiaga kokku puutusin, assotsiatseerub minu teadvuses selle aratundmishetkega armuõõdunud aastatest, kui mõistsin, et ka tänapäeval projekteeritud ja loodud kirikud võivad olla tõelised institutsioonid, ning et meie tänapäevases keeles on võimalik edasi anda oma kõige sügavamaid religioosseid läbielamisi. Gabriel Marcel on meie kaasaegne filosoof (ta suri aastal 1973), keda on nimetatud kristlikuks eksistentsialistiks. Mõeldakse võid ka tema raamatuteest leida niisuguste läbielamiste nagu armastus, lootus, vastavus, suurepärase fenomenoloogilist analüüsi.

Nuud poordume aga tagasi meie reaalsema juurde, et erinevad suunad filosoofias saavad alguse eri vaatepunktidest, millest on võimalik elu-tõelisust vaadelda.

Maaailmas on olemas ka palju vää-

raid filosoofiaid. Miks? Peamisi põhjusi on kaks, esiteks: rajamine valedele eeldustele, ja teiseks: ennatlike järelduste ning liig suurte üldistuste tegemine. Tegelikult polegi meie jaoks niivõrd oluline see, miks need olemas on, vaid ainult tõsiasi, et sa neid oma elus kohtad.

Sa pead õppima vääratest teesidest loobuma ja õigeid omaks tunnistama, sest lõppude lõpuks ehitad sa ju omaenda filosoofilist süsteemi. Ehitusmaterjaliks on sulle kõik see, mida sa oled õppinud vanematelt, koolis, isiklike elukogemuste läbi; sellele lisaks raamatud, raadio, filmid, televisioon, ajakirjandus, fotomaterjal. Kõik teesid pole õiged, kuigi nad on vahel hirmus põnevad, sugestiivsed, tunduvad lausa ilmutusliku avastuse märkidena.

Sa pead õppima valima. See on väga tähtis, sest eksimise eest tuleb siin maksta eluga. Oma otsingutes võid sa alati leida abi Ilmutusest, kui sa võrdled neid elutõdesid, mida sa tahad omaks võtta, ilmutuslike tõdedega Puhakirjast.

(järgneb ...)

KAKS KUTSET

Kui palves leegitseb su hing
ja kerkib ringi järel ring
ju kõrgeimasse taevafääri,
kus enam ükski maine viing
ta helkjat kiirteruud ei maari.
Ja kui siis Vaim, kes troonib kõige üle,
sul avab kirka isasüle
ja iga kiuke sinus nõuab sult,
et anduksid tal jäägitult
ja kui siis ülima ekstaasi hetkel
nõrk nälgind kerjus peatub hetkel
su koja ees
ja silmavees
sult kruusi vett ja tukki leiba palub,
siis ole mees
kes häire vapralt talub
ja armastuse loitval kumal
sa jäta taevas, jäta Jumal
ja puha rist
ning kohtle vaest, kes abi vajab
ja kelle haal su kotta kajab
kui kallist külalist.

Või osutubki põngu saadikuks,
ta loobaks võõras - ära unusta seda,
vaid ava kerjusele uks
ja teeni teda.

õpetus edasi ka tänapäeval. Kuid kristlik filosoofia ei piirdu ainult loomisega. Toon sulle näiteks ühe teise suuna, mida esindab Gabriel Marcel.

Aeg, mil ma tema filosoofiaga kokku puutusin, assotsiatseerub minu teadvuses selle aratundmishetkega ammöödunud aastatest, kui mõistsin, et ka tänapäeval projekteeritud ja ehitatud kirikud võivad olla hõelised ja institeosed, ning et meie tänapäevases kooles on võimalik edasi anda oma kõige sügavamaid religioosseid läbielamisi. Gabriel Marcel on meie kaasaegne filosoof (ta suri aastal 1973), keda on nimetatud kristlikuks eksistentsialistiks. Mõeldud võid ka tema raamatutest leida niisuguste läbielamiste nagu armastus, lootus, ustavus, suurepärase fenomenoloogilist analüüsi.

Nuud poordume aga tagasi meie teateema juurde, et erinevad suunad filosoofias soorid alguse eri vaatepunktidest, millest on võimalik elu-filosoofia vaadelda.

Maaailmas on olemas ka palju vää-

raid filosoofiaid. Miks? Peamisi põhjusi on kaks, esiteks: rajamine valedele eeldustele, ja teiseks: ennatlike järelduste ning liig suurte üldistuste tegemine. Tegelikult polegi meie jaoks niivõrd oluline see, miks need olemas on, vaid ainult tõsiasi, et sa neid oma elus kohtad.

Sa pead õppima vääratest teesidest loobuma ja õigeid omaks tunnistama, sest lõppude lõpuks ehitad sa ju omaenda filosoofilist süsteemi. Ehitusmaterjaliks on sulle kõik see, mida sa oled õppinud vanematelt, koolis, isiklike elukogemuste läbi; sellele lisaks raamatud, raadio, filmid, televisioon, ajakirjandus, fotomaterjal. Kõik teesid pole õiged, kuigi nad on vahel hirmus põnevad, sugestiivsed, tunduvad lausa ilmutusliku avastuse märkidena.

Sa pead õppima valima. See on väga tähtis, sest eksimise eest tuleb siin maksta eluga. Oma otsingutes võid sa alati leida abi Ilmutusest, kui sa võrdled neid elutõdesid, mida sa tahad omaks võtta, ilmutuslike tõdedega Puhakirjast.

(järgneb ...)

KAKS KUTSET

Kui palves leegitseb su hing
Ja kerkib ringi järel ring
Ju kõrgeimasse taevastääri,
kus enam ukski maine ving
Ja helkjad kiirteruud ei maari
Ja kui siis Vaim, kes troonib kõige üle,
sul avab kirka isasule
Ja iga kiuke sinus nõuab sult,
et anduksid tal jäägitult
Ja kui siis ülima ekstaasi hetkel
nõrk nalgind kerjus peatub netkel
su koja ees
Ja silmavees
sult kruusi vett ja tukki leiba palub,
siis ole mees
kes häire vapralt talub
Ja armastuse loitval kumal
sa jäta taevas, jäta Jumal
Ja puha rist
ning kottile vaest, kes abi vajab
Ja kelle haal su kotta kajab
kui kallist külalist.

Või osutubki põngu saadikuks,
ja loodaks võõras - ana uuri seda,
vaid ava kerjusele uks
Ja teeni teda.

JEEUSLAPSE AED

Kord Jeesuslapsel oli aed,
kus palju roose kasvatas.
Kolm korda päevas kastis neid,
nad pärjaks liita tahtis ta.

Kui roosid läksid õitsema,
siis kutsus juudid lapsed ta -
neist murdis õie igaüks
ja aed jäi sootuks õiteta.

Kuis pärja punuda nüüd võid,
kui roosid aiast kadunud?
Teil meelest läinud! Okkad kõik
on mulle osaks langenud.

Ja roosiokstest punusid
tal okaskrooni valusa,
ning tema palgeil punasid,
siis veretilgad õitena.

Tundmatu autori luuletuse
vene keelest tõlkinud
i. Rein õunapuu.

KELLE FILOSOOFIDEST ON ÕIGUS ?

(M. Malinski; algus KE 1989. nr 2)

Tanavanurgal seisab auto. Tulevad väikesed poisid. Üks müksab teisele külge ja ütleb: "Vahi! Uus Citroën. Tule, vaatame palju ta tunnis välja võtab".

Margates eemalt seninägematu autokere siluetti valjub noor inimene oma seniste kogemuste tasandilt, seisatab ja oskab rõõmu tunda nii tuhiseb asjast, kui seda on uus automark.

Tulevad autojuhid. Üks neist pöördub teiste poole ja ütleb: "Ma ei tea, kas te olete kuulnud, et seda tüüpi autod seisavad paremini teel kui vanad "sidrunid".

Direktor kõnnib koos oma naisega mööda ja ütleb: "Sinule kindlasti meeldiks niisugune auto, tal on nii pehme hüdrauliline vedrutussüsteem, aga sina armastad ju mugavust".

Igal inimesel on oma elufilosoofia, mis sageli ei pruugi väljenduda milleski keerulisemas kui ülaltpööratud näited. Kuid see ei anna õigust skeptiliseks moonmiseks, et maailmas on nii palju filosoofilisi süsteeme. Võtame kasvõi eksistentsialismi, fenomenoloogia või tomismi - sellest kõigest võib aru saada ainult üht, et see on üks suur jama!"

Kohe algusest tuleb endale selgeks teha, et pole olemas täielikult väärraid filosoofiaid. Selles ei ole iseenesest midagi halba, kui ruumilist maailma tunnetav inimene suudab naha huvitavat ja ilusat ka joonega tasapinnal edasiantud joonises või joonistuses. Samuti peab autokere konstruktor leppima aerodünaamika seadustega, mis tema fantaasiat piiravad. Ühte inseneri huvitavad materjalid, millest auto on ehitatud, teist mootori kasutegur, ohutus, silindri maht, kiirus. Kuid vale oleks tõelisuse üht tahku tundes välistada teised. Filosoofiatega palju saab seletada vaatepunktide rohkusega, mida elutõelisus võimaldab. Siit algab maailmavaadete mitmekesisus: neid on endale kujundanud kõik rahvad, egiptlased, hindud, eurooplased. Vahmased alates "õnne füüsikatest" - Platonist,

Aristotelesest, Sokratesest läb Aquino Thomase, Descartes'i Leibnizi, Lock'i, Hume'i, Kanti Hegeli, Marxi, Kierkegaardi, kun Carnapi, Hartmanni, Sartre'i Jaspersi, Ingardenini. Filosoofiad tähistatakse tavaliselt nende loojat perekonnanime järgi või sõnaga, mis kõige paremini väljendab selle filosoofia põhitunnust, näit: empirism, sensualism, positivism, idealism, naturalism, materialism, evolutsionism, fenomenoloogia, eksistentsialism.

Mõned filosoofiavoolud tegelevad ainult välismaailmaga, mõned ainult inimese sisemaailmaga, aga näiteks Gabriel Marcel analüüsib inimeselabiellamisi välismaailmaga kokkupuutumisel.

Ühed filosoofid huvituvad sellest maailm, mis on see maailm, teised küsivad olemise ise ja nende arutlused puurduvad sellega, kolmandad tegelevad mõlema elutõelise aspektiga.

Tomist raagib vaimevaadest märkkest huvitub majandustingimuste mõjust inimtegevusele, aga eksistentsialist konstateerib fakti, et olause vastuvõtmine on inimesele suur piin.

Filosoofiaid on palju, sest iga ajastul on aktuaalsed küsimused vaatenurgad, järgmistele põlvkondadele on need aga vähemalt ebahuvitavad, kui mitte öelda võõrad. Võime seda sõnastada ka teisiti: iga ajastu loob mingis mõttes oma filosoofia. Meie ajastule on kahtlemata kõige iseloomulikum eksistentsialistlik ja fenomenoloogiline filosoofia.

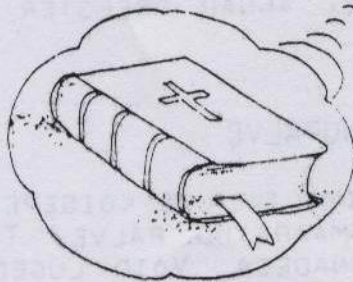
Mõned filosoofiad hõlmavad ainult materiaalselt maailma, aga on ka niisuguseid, mille uurimisobjektiks on Jumal. Neid nimetame religioosifilosoofiatega. Kristlike filosoofide hulka arvame mõtlejad, kes annavad lisaks kogotavale oma põhitõed kristlikust Ilmutusest, jätkame sellel teemal.

Kristlikest filosoofiatega tuleb esiplaanile tomism. Selle ametuse leiab puha Thomas Aquinest VIII sajandil, kasutades vundamendina Aristoteelse filosoofiat. Edasiarendatuna erab see

JEEBUS, SA KUTSUSID LAPSED ENDA
JUURDE JA ÖNNISTASID NEID. MA TÄNAN
SIND, ET SA OLED MU JÄLLE ISA JUURDE
TAGASI TOONUD. SA OLID OMA ISALE
KUULEKAS KUNI RISTISURMANI. ANNA
MULLE PÜHA VAIMU, ET MA OLEKSIN
VAPPER JA TRUU JA OMA ÜLESANNET... EI
UNUSTAKS. MA TAHAN JÄÄDA SINU
ARMASTUSSE.

PALVERAAMATUST "GOTTESLOB" TÖLKIS
REET NIKKEL.

PIHIPEEGEL LASTELE

ALUSTA PALVEGA

JUMAL,
MA TULEN SINU JUURDE.
BEST MA TEAN:
SA VAATAD ARMASTUSEGA MINU PEALE.
SA NAED, MIS MINU ELUS ON HEAD.
SA NAED KA, MIS MA VALESTI TEEN.
SA TUNNED MIND TÄPSELT.
SINU EES VÕIN MA AUS OLLA.
SULLE VÕIN MA KÕIK ÕELDA.
SA ANNAD MULLE ANDEKS.
SELLEPARAST TULEN MA SINU JUURDE.

NUUD MÖTLE

SA SEISAD PUHA JUMAL
EES.
JUMAL ON RÕOMUS, ET SA TULID.
TA OOTAS SIND.
TA TAHAB SULLE ANDESTADA.
SELLEPARAST ON TA SAATNUD MEILE
JEESSUSE.

JUMAL ARMASTAB SIND. KAS SA MÖTLED
SULLELE? KAS SA MÖTLED TEMAST? KAS SA
ALVETAD?

JUMAL KUTSUB MEID PUHAPÄEVITI
KIRIKUSSE. KAS SA LAHED, KUI SA SAAD?
KAS SA AITAD KAASA, ET MISSA OLEKS
ELUST VÕI SA SEGAD?

TA EI E L A Ü K S I. SINU UMBER
ON PALJU INIMESI - VANEMAD,
VEND-VENNAD, MANGUKAASLASED JA PALJUD
KAISKASVANUD.

ME TAHAME ÜKSTEISERA HASTI LABI
KADA. KAS SA KÕLALAE VANEMATE SÕNA?
KUI OLED SA SÕNAKUULMATU? KAS SA
AITAD TEISI, KUI SIND VAJATAKSE? KAS
SA MARKAD, KUI KEEGI ON KURB? KAS SA
TEED TEISTELE RÕOMU? KAS SA JAGAD
MÕIKE TEISTEGA? KAS SA PALUD ANDEKS,
KUI OLED TEINUD MIDAGI HALVASTI? KAS
SA ANNAD TEISTELE ANDEKS. KUI NAD
SULLE HAIGET TEEVAD?

ME EI TAHA ÜKSTEISELE HALBA. KAS SA
OLED SAGELI KIUSLIK VÕI TUSANE? KAS
SA OLED OLNUD KADE, BELLELTKI MIDAGI
SÕRA VÕTNUD VÕI MEELEGA KATKI TEINUD?
KAS SA OLED TEISTELE VAJETANUD VÕI
NEID KURVASTANUD? KAS SA OLED TEISTE

MANGE ÄRA RIKKUNUD?

PALU JUMALALT ANDEKS

HEA JUMAL! MA TAHAN HEA OLLA. MA
TAHAN TEHA SEDA, MIDA SINA TAHAD. MA
TAHAN TEISI AIDATA. MA POLE SEDA
ALATI TEINUD. ANNA MULLE ANDEKS!

HEA JUMAL! SA OLED MULLE NII PALJU
ILUSAT KINKINUD. MA TAHAN TANULIK
OLLA. KAHJUKS OLEN MA LIIGA PALJU
ENDA PEALE MÕELNUD. ANNA MULLE
ANDEKS!

HEA JUMAL! MA OLEN TEINUD KURJA JA
EI SAA KÕIKE HEAKS TEHA. JEEBUS ON
VÕITNUD KURJA. TA ON RISTIL SURNUD
MINU EEST JA OMA VERE VALANUD PATTUDE
ANDEKSANDMISEKS. ANNA MULLE ANDEKS!

HEA JUMAL! MA TAHAN NÄIDATA TEISTELE
INIMESTELE SINU ARMASTUST. MA LUBAN
(VÕTA ENDALE ÜKS ULESANNE)... AITA
MIND!

JUMAL ANDESTAB SULLE.

NUUD MINE PREESTRI JUURDE JA TUNNISTA
TALLE OMA PATUD. SIIS UTLE, MIS
ULESANDE SA OLED ENDALE VÕTNUD. KUI
MISKI POLE SULLE SELGE, SIIS KUSI
PREESTRILT. SIIS RÄAGIB PREESTER
SINUGA, ET AIDATA SUL JUMALA TAHET JA
ISEENNAST PAREMINI TUNDMA ÕPPIDA.
PATUKAHETSUSEKS ANNAB TA SULLE LUGEDA
MÕNE PALVE VÕI TEHA MÕNE HEA TEO. NII
SAAD SA NÄIDATA, ET SA JUMALAT
ARMASTAD JA ENNALT MUUTA TAHAD.
SEEJÄREL ANNAB PREESTER SULLE PATUD
ANDEKS.

LOE TANUPALVE

KUI VÕIMALIK, LOE KÕIGEPEALT PREESTRI
POOLT MAARATUD PALVE. TANA JUMALAT
OMA SÕNADEGA. VÕID LUGEDA KA SELLE
PALVE:

JUMAL, MU ISA, SA OLED HEA! SA OLED
MULLE PREESTRI KAUDU PATUD ANDEKS
ANDNUD. MA OLEN SELLE ÜLE RÕOMUS. MA
TANAN SIND!

Josef Kartte
Kodasemaa (Esna):
Charles Bourgeois

* 1941.a. E.Profittlich arreteeriti ja saadeti Siberisse. Tema edasine saatatus on täpselt teadmata.
Enamik preestreid lahkus.

* 1942.a. tuli Eestisse tagasi preester Ch. Bourgeois ja koostas ülevaate katoliku kiriku olukorrast Eestis.

* Sõjajärgsetel aastatel töötasid Eestis H.Werling, J.Kartte, Ch.Bourgeois ja Th.Kraus.

Arhiivides tegi väljavõtteid
Fred Vendelin

KOOLIKIRJAND JEESEST

Selle loo peategelaseks on sügavate vaimsete puuetega 13.-aastane poiss, kes tugevate närvihäirete tõttu ei suuda õppida isegi äärmiselt lihtsustatud õppeprogrammiga abikoolis, vaid saab õpetust koduõpetajalt. Lapse vanemad tarvitavad tihti alkoholi, ja sugulisel poisiga tutvudes nägi õpetaja õpilast äärmiselt pessimistlikuna. Laps oli kaotanud usu headusse ja mõistmisse ning kahtles kõiges ilusas, sest juba varasest lapsepõlvest oli ta kuulnud enda kohta vaid alavääristavaid omadussõnu. Õpetaja näitas talle pilte raamatust "Piiblid" ja luges sealt ette lastepärasesse keelde pandud "Uue Testamendi" sündmusi. Poisis tärkas huvi ja sellest ajast peale loeti lugemistunnis tihti Jeesuse elust.

Jõuludeks kirjutas õpilane kirjandi teemal "Minu lemmikjutt". Siin see on.

Mulle meeldis kõige rohkem piibli lugude jutustus ja jutt Jeesusest sest ta oli hea ja aitas kõiki inimesi. Ta oli võib olla ka ise inimene aga pärast läks ta taevasse ja sai Jumalaks. Maa peal inimesed ei kuulnud teda sest nad ei viitsinud heaks hakata. Ja nad olid vihased ja kargasid looge ta risti. Ristile loomine oli hirmus valus aga keegi ei läinud talle appi. Kui ma oleksin seal olnud siis ma oleksin küll talle appi läinud. Ta oleks võinud praegu ka sinu tulla ja minu vanaema terveks teha. Aga ta vist ei taha enam

taevast maha tulla seal on kindlasti parem. Kui ta ükskord tagasi tuleb siis saab vist küll kõik heaks. Ja see oleks väga hea sest siis ei jooks inimesed enam viina ega lõhna õlised. Ja koerad ei hammusta ja keegi ei lükka prugi kaste ümber. Kui Eesti vaba riik tuleks ehk oleks siis ka hea, aga neil ei ole küll ühtegi kes oskaks haigeid parits nii terveks teha et nad ara ei sureks. Ja venelasi ei saa ka keegi heaks teha, ainult võib olla Jeesus saab kindlasti.

Iga tahes keegi lugemaku jutud on igavad ja neid ei viitsi üksgi õppilane lugeda.

Antud juhul pole vähimalgi määral tähtis vigade hulk või väljendusoskus. See poiss pole oma elus õieti ühtki lasteraamatut lugenud, teda on selle jaoks alati peetud liiga rumalaks. Aga Jumala Sõna leidis tee ka tema hinge ja me näeme, kui ekslik on olnud arvamus, et poiss on lootusetu - Jumal armastab teda ning selle teadmise ja usu läbi on senini näiliselt tuim ja ükskõikne nooruk muutunud usaldavaks ja teraseks - täiesti tavaliseks normaalseks lapseks. Tõepoolest, siin on kogemus, et Jumala jaoks ei ole midagi võimatu. See andis jõudu ja julgust ka tema õpetajale, ning ühtlasi teadmise, et selliste näiliselt lootusetute laste õpetus peab toetuma kristlikule alusele.

Lembi Riistan Tartu koolidusest.

KATOLIKU KIRIKU AJALOOST EESTIS

- 26. aprillil 1919.a. nimetati Apostellikuks Komissariks asja iseseisvunud Baltimaades Msgr. Ratti, kellest hiljem sai paavst Pius XI.
- 3. mail 1922 a. võeti Eestis vastu riigi ja kiriku lahutamise seadus.
- 1924.a. detsembris nimetati Eesti Apostellikuks Administraatoriks Msgr. A. Zecchini. Paavst Pius XI oli lakitanud A. Zecchini Apostellikuks /visitaatoriks Balti riikidesse. Loodus oli kujunenud täielik kiriklik hierarhia: Lätis sai oma piiskopi, kelle hooleks usaldati ka Eesti kiriku puhtimine. Tõnu A. Zecchini puuetele lahutati Eesti kirik Riia ait iseseisva Apostelliku Administraatorina.
- 11. mail 1931.a. kuulutas Paavstlik Venemaa Komisjon Eesti Apostellikuks Administraatoriks Eduard Profittlich'i jesuiitide ordust.
Loa hakata Eestis preestrina tegutsema sai E.F. 4. detsembril 1930 a.
Antonius Zecchini nimetati paavsti nuntsiuseks Baltimaades Nuntsiuse sekretariks Eestis oli preester H Werling
- 13. mail 1932 a. organiseeriti Eestis usuhingute liit "Katoliku Kirik Eestis".
- 1. jaanuarist 1933.a. hakkas loodud liit välja andma ajakirja "Kiriku Elu", mis ilmus 1940. aastani.
- 1933.a. oktoobrist algasid diplomaatilised läbiraakimised Eesti Vabariigi ja Püha Tooli vahel Eestisse nuntsiuse nimetamise üle.
- 1933.a. avati Eestis nuntsiatuur. Antonio Arata oli Püha Tooli esindajaks 1931 aastast Leedus ja 1933 aastast Eestis
- 26. septembril 1933.a. jõudis Vatikani Eesti saadik Püha Tooli kures, dr. Otto Strandman, endine Eesti saadik Pariisis.
- 28. septembril 1933.a., visiidi ajal paavsti juurde, anti Eduard Profittlichile kõik protonotaarilised õigused.
- 12. juulil 1935.a. nimetati Msgr. Antonio Arata, Sardese titulaarpeapiiskop, Lätis ja Eesti nuntsiuseks.
- 27. aprillist 1936.aastast alates kaitsid läbiraakimised konkordaadi sõlmimise asjus Püha Tooli ja Eesti Vabariigi vahel. Projekt sai valmis kuid seda ei jõutud vastu võtta
- 9. mail 1926.a. ostis Vatikan nuntsiusele maja Tallinnas (praegu asub selles APN-i filiaal, kuigi maja kuulub de jure endiselt Vatikanile).
- 28. novembril 1936 a. nimetati E. Profittlich Adrianoopoli titulaarpeapiiskopiks
- 27. detsembril 1936.a. toimus E. Profittlich'i piiskopikspühitsemise tseremoonia. (Vt. KE, nr 3, 1939)
- 1938-1939 oli Eestis 11 kogudust ja 14 preestrit, sh. Saksamaalt, Poolast, Prantsusmaalt, Hollandist, Austriast, Rootsist ja Leedust.
Tallinnas:
peapiiskop Eduard Profittlich
preestrid:
Bruno Borucki
Heinrich Werling
Vincentius Dejnis
Narvas:
Thaddaus Kraus
Methodius Houtkamp
Kiviõlis
Aleksander Lunjevski
Rakveres:
Wilhelm Strang
Tartus:
Berard Huber
Petersis:
Lucian Ruzsala
Valgas:
Robert Lenzbauer
Pärnus:
Felix Wiercinski
Kure'ssaare:

See kiri, samuti 1917. aasta 13. juuli saladuse osaline avaldamine 1942. aasta suvel ei saanud jätta paavsti ükskõikseks. 31. oktoobril 1942 pühitses Pius XII Vatikani raadio kaudu maailma Maarja Pärispäeva Súdamele ning uuendas seda pühitsust sama aasta 8. detsembril Püha Peetruse kirikus. Sama talituse viis läbi Paulus VI Teise Vatikani kirikukogu ajal (21. novembril 1964). Õde Lucia leidis, et kõik need pühitsemised olid ebataielikud, kuna Jumalaema soovi kohaselt pidanuks paavst teostama niisuguse pühitsemise üheskoos kõigi maailma piiskoppidega.

Jumala märguanded võivad olla ehmatamapanevad. 13. mail 1981 korraldati paavst Johannes-Paulus II-le atentaat. Ali Agca kuul tabas teda Fatima Jumalaema ilmumise 64. aastapäeval. Paavsti enese sugava veendumuse kohaselt lahendas kokkuliangemine vahelesegamistulalt. "Arge arvake, et see oli juhuslik; mind manitseti pöörama pilku Fatima suunas." Täpselt aasta hiljem pärast atentaati palvetas ta Fatima ilmumiskabelis Jumalaema kuhu pes. Selle

Portugali-reisi kõrgpunktiks kujunes maailma pühitsemine Maarja Pärispäeva Súdamele. 25. märtsil 1984 kordas paavst sama pühitsemistalitust, seekord ühinesid temega piiskopid üle kogu maailma. Niiud lõpuks andis õde Lucia positiivse hinnangu: "Pühitsemine on teostunud, Jumalaema on selle kindlasti vastu võtnud. Niiud tuleb meil oodata Maarja vastust."

Pärast 1985. aastat on maailm sattunud muutuste keerisesse. Üha enam saab selgemaks, et kommunistliku ideoloogia päevad on varsti loetud. Kullap võib aja märki näha sellelki, et 13. oktoobril 1989 (seega Fatima viimase ilmumise aastapäeval) peeti esimest korda pärast oktoobrirevolutsiooni jumalateenistus Moskva Kremli Maarja Unumise peakirikus.

Seega on Fatima endiselt aktuaalne. Igale inimesele avaneb siin võimalus mõjutada maailma saatust oma palvetega, eriti Rosariiga asendavate lepitushvritega palveste eest. Pühima Altarisakramendi austamisega meeleparanduse ning ustavusega Jumala ja Kiriku vastu. Valvoust kaotada ei tohi!

Tõlkinud Ülo Pärnik.

sellest rääkige kellelegi; Franciscole võite seda öelda.

- Kui te palvetate Roosipärja, siis utelge igat saladust lõpetades: Issand Jeesus, andesta meile meie patud, hoiameid pörgutule eest, too taevasse kõik hinged, eriti need, kes Sinu halastust kõige rohkem vajavad.

Jargnes hetk vaikust ja ma küsisin:

- Kas te soovite meilt veel midagi?

- Ei, tana ma ei taha sinult enam midagi rohkem.

Hariilikul viisil tõusis ta Ida suunas, kuni kadus taevavõlvilõpmatusse kaugusesse."

Teised kohalviibijad nägid vaikest valget palve, mis laskus kivitamme kohale ja illumise lõppedes kadus.

Siit tekstist leiame kaks osa Fatima saladusest. Lühendi "j.n.e." järel on lünk, mis tähistab seaduse kolmandat osa. See on tänaseni avaldamata. Selle kirjutas öde Lucia üles 1943. aasta lõpul ning pitseeritud umbrik saadeti Vatikani salaarhiivi. Esmakordselt sai loa dokumendiga tutvumiseks paavst Johannes XXIII aastal 1960. Nii tema kui ka ta järgijad on otsiski pidanud õigemaks hoida Jumalaema sõnumi seda osa endiselt salajas.

1942. aastal avaldati seega kaks osa: 1) pörguvisioon ja 2) Maarja Parispatuta Súdame austamise tähendus ning mõju maisele ajale.

Peatselt lõppev sõda, mida Jumalaema nimetas, oli Esimene maailmasõda. Esialgu võib tekitada segadust asjaolu, et Teine maailmasõda algab juba XI pontifikaadi ajal (Pius XI suri teatavasti 10. veebruaril 1939), kuid Teise maailmasõja alguseks peetakse üksmeelselt 1. septembrit samal aastal. Öde Lucia arvates laheneb probleem iseendest, kui ühendada sõja puhkemine Austria okupeerimisega Hitleri poolt (marts 1939). Üllatav on aga fakt, et 1917. aastal nimetati Pius XI nime. Seda ei võinud tollal teada mitte ainult inimene maa peal.

Kui näete ösel taevast tundmatut valgust... Öde Lucia peab selleks tundmatuks valguseks erakordselt tugevaid võimalusi vastu 26. jaanuari 1938. aastal nähtud peaaegu terve Euroopas.

"... ma tulen paluma Venemaa

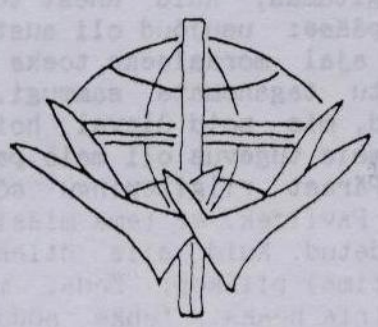
pühitsemist minu Parispatuta Súdamele ning lepitusarmulaua sisseseadmist kuu esimestel laupäevadel." Jumalaema ilmumus öde Luciale hiljem veel kahel korral. 10. detsembril 1925 ütles Püha Neitsi talle Pontverda kloostrikabelis: "Mu tütar, vaata minu okastest ümbritsetud Súdant, mida tänamatud inimesed pidevalt pilkamiste ja tänamatusega läbi puurivad. Püha vähemalt sina mind trööstida. Anna teada, et ma teotan olla surmatunnil hingeõndsuseks tarvilike armudega kõikide nende juures, kes viie kuu vältel igal esimesel laupäeval pihi-sakramenti vastu võtavad, armulaual käivad, ühe Roosipärja palvetavad ning pühendavad mulle 15 minutit, mõtiskledes Roosipärja 15 saladuse üle." Teine visioon leidis aset 13. juunil 1929 Tuy kloostrikabelis: "Kätte on jõudnud silmapilk, mil Jumal kutsub püha Isa ühendatult kõigi maailma piiskoppidega pühitsema Venemaa minu Parispatuta Súdamele. Ta teotab seda päästa selle vahendi abil. - Jumala õigluse tõttu mõistetatakse hukka nii paljud hinged pattude parast, millega mind haavatakse. Selleparast ma palun lepitust, too end selle palvearvamusega ohvriks ja palveta." Öde Lucia andis need Jumalaema soovid pihiisa kaudu edasi Leiria piiskopile. Kuid piiskopp nõudis temalt endiselt vaikimist. Jumalaema tungiv palve sai täitmata.

Arvata võib, et need viimased illumused avaldasid siiski mõju Portugali kirikule, igatahes pühitsetid sealsed piiskopid oma kodumaa 1931. aastal Pühimale Jeesuse Súdamele ja Maarja Parispatuta Súdamele. Portugali katoliiklased jagavad seiskukohta, et see pühitsemisakt oli peamisi tegureid, mis hoidis ära selle maa sekkumise Teise maailmasõtta. 1940. aastal kirjutas öde Lucia kirja paavst Pius XII-le, kus ta muuhulgas märkis: "Püha Isa! Kui minu hing ühenduses Jumalaga ei eksis, siis teotab Lunastaja erilist kaitset meie kodumaale sõja ajal, seoses meie maa pühitsemisega, mille teostasid Portugali piiskopid Parispatuta Súdamele. See kaitse on kinnituseks armule, mida ta võiks osutada ka teistele rahvastele, kui need pühitsetaks Parispatuta Súdamele nagu meie maa."

gad: "Ta päästis teisi, aga ennast ta ei saa päästa. Astugu nüüd Messias ja Iisraeli kuningas ristilt maha, nii et me näeme ja võime ka uskuda." Kaks terroristi, kes samuti ristil rippusid, sõnasid ja kirusid umbes samade sõnadega. (Vt. Mark. XVI, 31-32)

Kui Jeesus ei olnud Messias, siis ei võinud ka enam loota oodatud Riiki. Siis oli kõik läbi, kõik purunenud, illusioonid ja tõelus. Jäid tähenärijad teoloogid, ülbe ja orjalik Herodes ja roomlased oma kohortidega.

Jehuda Ben Shim'on, Kerioti mees, ei suutnud enam midagi loota, karta ega kahtseda, kuni kõis tema hingamise lõpetas ja ta äkki seisis silm silma vastu oma Loojaga.

KRISTLASTE OMAVAHELINE JAGELEMINE ON KASULIK VAID TUMEDATELE JÕUDUDELE

Sõna "oikumeenia" tuleneb kreeka keelest. ("Oikumene" - asustatud maa) Tänapäevases käsitluses tähistab see eelkõige luba eksisteerivate kristlike kirikute liikumist ühtsuse poole üheks ühaamaks näiteks sellent on Taizé klooster Prantsusmaal. (Vt. "Kiriku Elu", 1989, nr.3 ja 1990, nr.1)

Kuidas suhtub liikumisse Katoliku Kirik? Küsisime seda Lublani Katoliikliku Teoloogilise Oikumeenia Instituudi õppejõult E.J.Gajekilt, kes märtsikuu viibis Tallinnas.

Ühtlasi avaldame selles küsimuses ka artikli soome katoliiklikust ajakirjast Fides.

E.Gajek: Kõigepealt märkigem, et tänapäevsed Ülestõusmisühendid on sõna otseses mõttes oikumeenilised, sest nii luterlased, ortodoksid (õigusklikud) kui ka katoliiklased pühitsevad neid tänapäe ühel

ajal (Teatavasti erineb ortodoksne ajaarvestus mitmel pool Lääne kultuurkonnast.) Tõsi, luterlased peavad tiht tähtsamaks Suurt Reedet, ortodoksid Ülestõusmisühapäeva, katoliiklased aga hindavad võrdselt neid mõlemaid.

Oikumeenilises mõttes tähendusrikas on ka kirjakoht, mida Suurel Reedel loetakse Johannese Evangeeliumist: "Püha Isa, hoi neid oma nimes, mille sa oled mulle andnud, et nad oleksid üks, nõnda nagu meie!"

Läbi sajandite on Katoliku Kirik töötanud kristlaste ühtsuse nimel. Paraku pole tema suhted Ida Kirikuga, pärast 11.sajandi kirikulõhet, ning luterlastega, 16.sajandi reformatsiooni järel, olnud kõige paremad.

Praegu tuntud oikumeenilise liikumise eesmärgiga luua kontakte kristlaste vahel, algatasid selle sajandi esimesel poolel luterlased. Pärast Vatikani II Kirikukogu (1963-1965) liitus sellega ka Katoliku Kirik. Selles mõttes on katoliiklikus teoloogias eriti tähtsal koht dekreet "Unitatis reintegratio", kus rõhutatakse, et ristimine ühendab kõik kristlasi.

Praegu võtab Katoliku Kirik osa rohkesti 15 dialoogist, mis toimuvad erinevate kristlike kirikute vahel. Üksteisest kuulates ja tundma õppides on võimalik üksteist ka paremini ka mõista. On juba kõigis neis kirikutes palju ühist. Palju arusaamatused on tekkinud lihtsalt üksteise vähesest tundmisest. Dialoogid toimuvad mitmel tasandil: regionaalsetel (näiteks USA-s), teoloogilistel, organisatsioonilistel.

Millised on oikumeenilise koostöö võimalused? Teame juba Taizé kloostri Prantsusmaal. Ilmunud on mitmeid ühiseid uurimusi (näiteks "Maarja Uues Testamendis"). Ka aitavad kirikud Läänes kristlasi Nõukogude Liidus. Üldse on erinimelist kristlaste suhtlemine Läänes palju vabam kui siin. Targem on ühtsete eesmärkid nimel koos töötada, kristlaste omavaheline jagelemine on kasulik vaid tumedatele jõududele, kes meid niigi on räsitud.

Maailmas antakse välja mitmeid oikumeenilisi ajakirju. Näiteks "Ecumenica Review", "Unité Chrétienne", "Unité de chrétiens" jt. Tuntud on liikumine "Evangeliseerimine aastaks 2000". Aktiivselt võtab oikumeenilistest algatustest osa ka paavst Johannes-Paulus II.

Intervjuueeris R.D

ROOSIPARJA LEPITUSERISTIRETK RAHU PARAST MAAILMAS

Käesoleva sajandi katoliku kirikule on avaldanud tugevat mõju Jumalaema ilmumine Fatimas. Mitmel pool maailmas on spontaanselt tekkinud kristlaste ühendusi, milles seatakse sihiks Jumalaema palvete täitmine ning rahuvõitlus roosipärjapalve abil. Üheks niisuguseks organisatsiooniks on Austrias tekkinud Rosenkranz-Sühne-Kreuzzug um den Frieden der Welt (Roosipärja Lepituseristiretk rahu pärast maailmas, lühendatult R.S.K.), mis ühendab 2 070 000 roosipärja palvetajat 107 maalt.

R.S.K-le pani aluse frantsiskaan isa Petrus Pavlicek (1902-1982). 1945. aastal USA sõjavangilaagrist tagasi pöördunud, tegi ta palverännaku Mariazelli Neitsi Maarja pühikusse, et tänada õnneliku koju pääsemise eest ning ühtlasi paluda Austria vabanemist liitlasvägede okupatsioonist. Neitsi Maarja sisendas pühakuju ees palvetavale isa Petrusse mõtte: "Tehke, mis ma teile ütlen!" Need sõnad ei andnud preestrile rahu. Talle meenusid Jumalaema sõnad kolmele karjalapsele 1917. aasta Portugalis: "Kui tehakse, nii nagu mina teile ütlen, saavad paljud hinged lunastatud ja saabub rahu." Mida nõuti inimkonnalt Fatimas? Eelkõige meelega peendust, lepitust tüldes ning roosipärja palvetamist iga päev. Kui maailmas sõjas on võimalik panna miljoneid inimesi õnneteist täna, siis ei tohiks olla võimatu organiseerida miljoneid inimesi palvetama rahu eest. Isa Petrus sõitis Viini tagasi ja esitas oma sellekohase plaani orduülematele. Tal lubati katset teha, kuid keelduti igasugusest rahalisest abist. Usna pea algas liikmeks soovijate vool, sest aktiivne preester kasutas värbamiseks kõikvõimalikke vahendeid - raadiojuttusi, rahvamisjonit, rekollektsioonid, rändas Fatima Jumalaema kujuga paigast paika.

Esimene suur edu sai liikumisele osaka 1949. aastal, kui Austria piiskoplik konverents tunnustas R.S.K-d. 1955. aastal oli organisatsiooniga ühinenud juba pool miljonit austerlast, kes kõik võtsid kohustuse lugeda iga päev roosipärja, vältida pattu ja tuua lepitavaid ohvreid kaasinimeste eest. Austria vabanemine näis siiski jäävat kättesaamatusse kaugusesse. Veel 1954. aasta detsembris väitis Nõukogude välisminister Molotov, et riigilepingu sõlmimiseks puuduvad igasugused alused. Moskvast Viini naasnud Austria välisminister võttis kohe isa Petrusse ühendust ja ütles talle: "Nüüd saame veel

ainult palvetada."

Akki saabus ootamatu pööre. Aprillis 1955 sõidab Austria delegatsioon taas Moskvasse ja sõlmib pärast 300 tulemusteta läbirääkimisvooru lõpuks siiski riigilepingu. Liidukantsler Raab tunnistas: "Kõigepealt tuleb tänada Jumalat, et see tund Austriale saabus." 1955. aasta 15. mail - Neitsi Maarjale pühendatud kuukeskkel - kirjutatakse riigilepingule alla, roosipärjakuul oktoobris lahkub maalt viimane okupatsiooniar mee sõdur. Tänu tundes kõigevägema ees me kirjutama alla ja hoidame rõõmuga: Austria on vaba! Need sõnad lausus välisminister Figl 15. mail 1955. Ta kinnitas sellega, et Austria vabanemine põlnud üksnes ilmalik poliitiline võit. Mõned kaasaegsed suhtusid niisugusesse avaldusse muigega. Liidukantsler Raab vastas skeptikutele nii: "Ma näen juba täna nõndanimetatud valgustatud päid seda fenomeni uurimas ja selgitamas. Kuid ühest tõsiasjast mööda ei pääse: usujõud oli austerlastele raske ajal moraalseks toeks ja nad pidasid vastu taganemata sammugi. See oli usujõud, mis meid üleval hoidis; meie relv ja meie tugevus oli meie palves."

Pärast riigilepingu sõlmimist arvab isa Pavlicek, et tema missioon on sellega täidetud. Kuid siis ütles talle leiria (Fatima) piiskop: "Seda, mida te tegite Austria heaks, tehke nüüd kogu maailma heaks. See tähendab kogu R.S.K. liikumisele ühendamist pöörats suuremat tähelepanu maailma viirustastele ja häädadele palvetada väsimatult rahu eest."

R.S.K. liikmeks astumise soov hakkas saabuma varsti ka Lääne-Saksamaalt, sest piiskopid ja võimalikud suhtusid sellesse organisatsiooni poolehoiduga. Eriisi teeroid oli värbamistöös piiskop dr. Rudolf Garaberil. Ka Sveitsis ja Lõuna-Tiroolis on palju R.S.K. liikmeid. 70-ndate aastate alguses algas juurdevool Ameerikast. Rõõmutavalt palju saabub kirju liikmeksastumise sooviga Poolast. Esimene mitte-saksa keelne haruosakond asutati 2. veebruaril 1984 Padua lähedal Camposampieros.

Et ka lapsi ja noori õhutada roosipärja palvetama, loodi 1980. aastal nende jaoks "Rahuroosipärja" organisatsioon, mis kujutab endast palveosadust R.S.K. raamides.

Veidi enne isa Petrus Pavliceki surma andis kardinal dr. Franz König R.S.K.-le consociatio fideliumi staatuse, mis tähendab usklikte palveühendust.

Isa Pavliceki tööd jätkab praegu tema endine assistent isa Benno Mikoci OFM. Kõik keskuste või haruosakondadesse saanud liikmeksastumise sooviavaldused

MARIAANID - KES NAD ON?

Mariaanide vennaskond on sotsiaalselt aktiivsemad üks tahtsamaid ja tuntumaid katoliiklikke ühduid. Kes nad on ja millega tegelevad, küsisime 1. märtsil Lublinist.

Mariaanide vennaskonna rajas 1874 a. poola vaimulik Stanislaw Papozynski. Kirik polnud Jumalaema austamata Saamise dogmat veel vastu võtnud. Papozynski ja ta vendade eesmärgiks oli süveneda eraldi just sellesse saladusse. On ju Poola tuntud austusega Jumalaema vastu: ka on Maaria Poola taevalik kuninganna.

Et vennaskonna rajaja oli ise vaimulik (Societas Scholarum Piarum), oli Mariaanide (nagu jesuiitidel ja karmeliitidel) üheks ülesandeks laste ja noorte kasvatamine. Erinevuseks võrreldes aga see, et ei pööratud tähelepanu naviõrd ulikkonna lastele ja noortele, kui võrd just noortele. Uhtlasi pidid mariaanid aitama ka eestriid nende töös. Ka kuuluvad mariaanide ülesannete hulka palved lahkunute hingede eest.

Kui võiks vennaskonna peamised ülesanded jagada kolmeks: 1. Maaria austamine (veneratsioon), palved tema eest; 2. karjakotid; 3. echatoloogiline töö (palved lahkunute eest).

Parast poolakate ülestõusu Vene keisriri vastu 1864.a., kus mariaanid ülestõusnuid abistasid, ordu riiklikult keelustati. Lubati tegutseda vaid ühel kloostril Mariampoles Leedus (nõuk. ajal - Mariampol, nüüd taas - Mariampole). Ordu oli tsaarivalitsuse poolt määratud füüsilisolevaljasuremisele, sest uusi liikmeid vastu võtta ei tahtinud.

Uus etapp vennaskonna elus algab 1925.a., kui noor leedu preester Jurgis Matulaitis, kes oli sündinud Mariampoles ja töötas professorina Peterburis Vaimulikus Akadeemias, otsustab ordu reformida. Üuendused olid seotud eelkõige elulaadiga. Suunates mariaanid kõigepealt karjakotid. Kontemplatiivne taandus. Mariaanid võivad töötada arstide, õpetajate, inseneridena no maailmas, seal, kuhu teiste vendade too ei

ulatunud.

Vennaskonna põhikirjas seisab: "Ordu eriliseks eesmärgiks on: armastusest Jumala ja ligimese vastu kogu jõust ja kõikvõimalikul viisil püüelda inimkonna lunastuse ja täiustumise poole." Mariaan peab olema avatud kõikidele hingedele, otsima abivajajaid vabrikutes, suurlinnamelus, haledates huttides ja teaduse puhumutes.

Vastavalt traditsioonidele osalevad nad aktiivselt ka oikumeenilises liikumises. (Näiteks rajasid nad 19. sajandil koostöös õigeusu kirikuga kooli Habarovskis). Vennaskonna uueks lipukirjaks sai "Pro Christo et Ecclesia!" - "Kristuse ja Kiriku eest".

Kui suur on ordu geograafiline tegutsemisala? Enim on ta levinud muidugi Poolas ja Leedus. Ent pärast reformi on tal liikmeid ka Portugalis, Inglismaal, USA-s, Kanadas, Brasiilias, Argentinas, Austraalias ning nüüd ka Aafrikas. Stagnatsioonil ajal jätkasid mariaanidest preestrid pöranda all tööd ka Lätis, Ukrainas ja Valgevenes. Praegu on vennaskonnas üle 500 liikme.

Kas ordul on ka ilmikute haru? Otsesel kujul mitte. Ent on olemas "Mariaanide sõprade assotsiatsioon." Abilised saavad mariaane aidata palvetega misjonitöö eest, järgides ühtlasi Puha Neitsit tema voorustes. Nagu vennadki võivad nad palvetada Jumalaema 10 vooruse roosipärga.

Mariaanid on tuntud oma marioloogiliste (Maria osa käsitlevate) uurimustega.

Suhtumine Jumalasse on ühest küljest katoliku ja õigeusu kirikus ning teisest küljest evangeelses luterlikus kirikus ja nn. vabades kirikutes erinev. Ent luterlastega on katoliku kirik (eeskätt USA-s) selles küsimuses pidanud juba pikemat aega dialoogi. Ka luterlased näevad võimalust tänada Jumalat. Maaria emaliku hoole eest Kristuse elus. Maarjalt on võimalik oppida. Ühtlasi on oluline oelda, et ka katoliku kirik soovitab vältida arbuuguseid Maaria austamise vorme, mis pole päris selged ja

voivad Maarjale ekslikult omistadada
üksnes Kristusele iseloomulikke oma-
dus: Sellest rääkis paavst Paulus VI
lõplikult "Ad horatio Marialis cultus."
Sama seisukohta jagab ka Johannes-

Paulus II, kes on nimetanud Jumalaema
esimeseks kristlaseks ning paive-
ränduriks usus. Tahtis ka Maarja
eeskuju, andumus ja võimekatus.
R.D.

Katoliku Kiriku Tallinna Peateo-Paoli kogudus, Vene tn 18

Tel: 401-403

T. Vangla (tel. 401-370)

I. Peterson (tel. 401-403)

T. Reive (tel. 512-306)

R. Heinsalu (tel. 401-403)